

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul prenumeratiunii pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nru 18. ANULU XX.

Sabiu, in 2/14 Martiu 1872.

tru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si fieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru int'ala ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ore cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Motivele si rezultatele passivitatii.

VII. „Noi avem in tier'a unguresca si Banatu 36 barbati, cari s'au luptatu si mai multu pentru noi, decatu ai nostri. Si acci'a iera voru lupta si acum, si n'avemu lipsa de Claini si Maiori, — dara si acci'a au vorbitu in diet'a din Clusiu, si au aperatu drepturile natiunii — dara nu in diet'a din Pest'a.“

Minonata argumentare pentru passivitatea absoluta aperata la Mercurea de unu doctoru in drepturi, — care ispravindu cu diet'a din Sabiu, intr'a si elu in diet'a „feudale“ din Clusiu, sa aperse drepturile natiunii ca citatii Claini si Maiori.

Elu nu v're, ca romanii ardeleni sa fia reprezentati in diet'a din Pest'a, — „ca nu prin aceea sa sanctionedie de nou toate actele si faptele ce s'au facutu in acea diet'a in contr'a demnitatii natiunii nostre“ — si totosi pretinde, ca conferint'a din Mercurea — care dupa concepiunea lui representa natiunea romana ardeleni — sa dea mandatu ablegatoru romanii din Ungari'a si Banatu, de a representa si interesele romanilor ardeleni in diet'a din Pest'a.

Nu observa dl. Dr., ca prin aceea a bagatu pre romanii ardeleni, in diet'a din Pest'a?

Pote elu, care are de a face cu atatea mandate, sa ignoredie, ca ori sa infatisiedia elu ca advocatu plenipotentiatu, ori clientulu seu in persona spre aperarea unei cestiuni de dreptu — fia acest'a si politicu — infatisiarea e valida?

Apoi deca barbati ungureni si banatieni reprezenta si interesele romanilor ardeleni, — pentru ce au intratu in diet'a din Pest'a? Pentru ce n'au scosu de acolo pre cei 75 (pardonu! fara Antonelli numai 74) ablegati ardeleni dintr'o dieta, care nu are de a se mesteca in trebile ardeleni? In fine cum potu sta d-loru — cei 36 insi — intr'o dieta, in care au intratu elemente straine, si prin aceea o au facutu pre catu anomalie pre atat'a si incompetenti?

Dara in fine sa trecem si preste aceste scrupulositati, pre cari vedu, ca nici mandatarii nici clientii nu le iau asi'a strictu in consideratiune, si sa vedemu cum au aperatu cei „36 ungureni si banatieni“ interesele ardelenilor sub periodulu fericitii passivitatii in decursulu sesiunii dietali dela 1869—1872?

Nu vomu defila totu decursulu acestei sesiuni, ca sa urmarimu din passu in passu rezultatele celor 36 ungureni si banatieni, pentru ca amu ave multe de observatu si acestu tratatu pre s'aru lungi. Nu mergemu mai departe, decatu la votarea generale a legi electorale, ce se desbata tocmai acum in dieta, si atinge mai esentialu interesele romanilor ardeleni. — La votarea acest'a au luat parte dintre cei „36 insi“ toti cu totii — 7—8 insi.

Si acestu modu de reprezentare — lu aflamu manifestatu mai in totu decursulu sesiunii presente.

Unde suntu asi'a dara cei 36 barbati ungureni si banatieni, carora mercureni le-au incredintiatu acele sacre drepturi, pre cari ei le acceptau in Schlaraffenland-ulu passivitatii, sa le cada in gura, ca porumbii cei fripti? Si care suntu rezultatele?

Sa respondemu cu propiele cavint'e, ce le-au pusu „Albin'a“ negru pre albu in nr. 17 anulu mantuirei 1872: „lupt'a nostra in diet'a loru n'au avutu nici unu rezultatu.“ — Seu sa respondemu mai bine cu acele cuvinte citate de Iosika Miklos intr'unu romanu alu seu, pre care elu le dechiarase de ne-

traducibile in alta limba fara de a perde ce-va din intensivitatea insemnarei lor, adeca: — ty a r n y i n y i k a ! (chiaru nimic'a) —

Forte naturalu! pentru ca 7—8 insi nu suntu 36, si cu 13—14 ardeleni, cari aru trebui sa fia cu ei, nu suntu 50 de insi, apoi 50 de ablegati la votisare potu dispune de o diferentia de 100 votari.

Considerandu toate acestea, si impregiurarea, ca legea electorale s'a primitu la desbatarea generale numai cu o majoritate de 42 voturi, iera legea municipale si alte asemenea cu o majoritate si mai neinsemnata, — e evidente, in ce tipu se apera „cele mai sacre interese ale romanilor ardeleni!“

Sasii, cari in urm'a passivitatii romanilor ardeleni, si-au radica numerulu ablegatoru sei dela 11 la 22 de insi, si prin urmare dispunu de 44 de voturi, au decisu sorte atatu a legi electorali, catu si a legi municipale, firesce in pretiulu hatirulu storsu prin presiunea voturilor lor, ca sasiloru li s'au asigurat nu numai sustinerea celor mici cercuri electorale, dara si o lege municipale separata pentru Sachsenland. —

La aperarea romanilor ardeleni prin „cei 36 barbati din Ungari'a si Banatu“ nu potemu retacea si acea impregiurare, ca dupa ce ei s'au desputatu numai in numerulu celu ominusu de 7—8 insi, si pre acci'a i vedemu impartiti mai int'ala in deakisti apoi opositiunali, iera intre cei din urma „Albin'a“ nr. 17 mai afla si tradatori — va sa dica: romani buni si rei dupa cum i se arunca odata lui Gojdu in dieta, apoi dieu! si cei 7—8 insi se vedu redusi numai la unulu, si si acest'a — „unu omu micu cu vocea subtire“, de care, dupa cum ne spune elu insusi „tremura diet'a din Pest'a“ (pote: de risu!). —

Dara noi sa nu imitam pre „Albin'a“, in categorisarea ablegatoru romanii din Ungari'a si Banatu, nici sa loamu de bani buni toate acele laude de sine a conducetoriulu politicu dela „Albin'a“, care reduce tota puterea nationale romana la ambitiosulu seu Ego, nesuferindu rivalitate nici din partea patroniloru sei*). Noi avem presupositiuni mai bune de barbati romani din Ungari'a si Banatu, decatu „Albin'a“ si conducetoriulu ei politicu, si apretiuimu multu, cu deosebire oratori'a si harnici'a parlamentarie a dlui Alessandro Mocioni. — Observamu inse, pro primo, ca cuventarile se le-aru fi potutu tiené elu si in present'a ablegatoru ardeleni, si atunci aru fi avutu si vre-unu rezultatu positivu, — pro secundo, — ca legile nu se facu numai prin cuventari frumose, ba „Albin'a“ dice chiaru si aceea, ca nici nu se facu in dieta. —

Cum se facu legile? — la intrebarea acest'a pote ca vomu mai reveni si noi. Aci fia destulu a fi constatatu, ca prin reprezentarea intereselor nostre ardeleni dupa metodulu aflatu de passivistii mercureni — nu vomu merge pre departe cu rezultatele acceptate.

De cum-va inse dela aceste rezultate avem

*) Cine cetesce „Albin'a“ s'a potutu pre deplinu convinge de asertulu acest'a, si amu sci aduce in privint'a acest'a mai multe episoade comice. Intre altele ajunga aci numai cea urmatoare:

Candu s'a desbatutu caus'a nationalitatii, Alessandro Mocioni tienu o cuventare escelenta, aplaudata tare de stang'a, ce se grupase pre langa elu. In acesta grupa se afla si omulu celu micu cu vocea subtire, care mai la totu aplausulu adaugea dela sine cu vocea binisioru audibile: dara inca sa vedeti ce va mai urma, — pana acum a fostu numai lapte cu pasatu, sa vedeti acum ce urmeza etc. etc. — Ca candu aru fi vrutu sa dea la toti sa pricépa, ea elu e autoriulu acelei cuventari escelente. — Spre nenorocirea omulu celui micu cu vocea subtire, Alessandro Mocioni, trebui sa replice ex abrupto la toate obiectiunile aduse in contra cuventarei se se, si replic'a acest'a fu si mai escelente, si mai aplaudata. — Atunci omulu celu micu etc. plec'a capulu si tacu. —

totosi vre-unu folosu, apoi acest'a nu pote fi altulu, decatu reinnoirea acelei triste esperientie, ca vai de acci'a, cari nu suntu harnici a-si apera ei insusi interesele se se, ci le lasa altor'a sa le aperse. Pre catu tempu ardelenii si-au aperatu ei insusi interesele, si le-au sciutu apera nu numai cu onore, dara si cu rezultatu. De candu inse caus'a nostra s'a facutu obiectu de ambitiunea unor'a, cari nu sci sa fia nici intre sine solidari, trebile nostre voru merge totu de anapoda si pre dosu!

(Va urma.)

Din Ungari'a.

Siedintiele dietali au atrasu in dilele din urma atentiunea cercurilor politice mai departe decatu pana la limetele patriei in intielesulu celu mai largu alu cuventulu. Diferentiele intre majoritatea si minoritatea dietei se tragu prin toate afacerile parlamentarie ale Ungariei ca unu firu rosu; nici odata inse nu au fostu asi'a invederate ca in siedintiele din urma, in carea se desbata legea electorale. Stang'a nu voiesce nici decum sa se votedie legea acest'a, si asi'a fiindu ea sigura de puterea majorisarei din drept'a si-a propusu, ca membrii ei atat'a sa vorbeasca la desbatarea speciale, pana va trece tempulu sesiunii presente si asi'a legea sa remana neterminata. Stang'a mai face in siedint'a din 7 Martiu o incercare cu propunerea: sa se retraga legea din cestiune. Dupa multe desbateri in si afara de siedintie, adeca in cluburi, se aude si despre unu o m p r o m i s u in drepta si stang'a dietei. Incercarea cu compromisulu inse a fostu fara rezultatu. „Ung. Ll.“ dice ca opusetiunea (stang'a, minoritatea) a propusu compromisulu, inse aceea si opusetiunea a facutu pretensiuni asi'a de mari, incatu acele nu se potura accepta nici decum. „Ellenor“ de alta parte afirma, ca cerbicosi'a regimulu atat'a fu de neindolecabile, incatu incercarile de a face unu compromis au trebuit sa remana fara de rezultatu.

Agitatiunea din Pest'a atatu in diaristica, catu si in cercurile politice de totu felulu, lua dimensiuni asi'a de mari, incatu lumea incep'u a vorbi si de d i s o l v e r e a dietei. „Trei dile“ se dicea in cercurile politice „sa mai asceptamu si deca stang'a nu se abate, va urma disolverea.“ Cei din stang'a, intariti si prin conferint'a partisaniloru lor, ce se adunara acum in Pest'a, incepura a vorbi in tonu revolutionariu. „Hon“ incheia unu articulu cu cuvintele: „Incepemu a tra'i in dilele lui Martiu“ (1848). — La ocaziunea unui banchetu alu opusetiunii se vorbi si de K o s s u t h si numele acest'a sterna placere mare.

Incordarea intre cele doué tabere mari ale dietei Ungariei e considerabile; fia-care sta astadi mai consolidata ca ori-candu. Sa vedemu cum se va domoli incordarea si cum se voru intorce unde iera la alvi'a lor?

Ori-cum va fi, este lucr'u tristu, ca noi romanii nu voimu a intielege necessitatea de a fi gat'a sa intrevinimu in interesulu nostru nici in tempuri normale, nici in de acele ce aru pote deveni exceptionali.

Suntu multi cari doréscu ca sa nu mai stamu amortiti, inse numai dorint'a inca nu e de ajunsu.

Diet'a Ungariei.

In siedint'a din 29 Fauru se cetesce si autentica mai int'ala protocolulu siedintiei precedente. Hajdu presinta referad'a comitetulu centralu despre modificatiunea casei magnatiloru la proiectulu de lege despre colonisti.

A. Pulszky ascérne raportulu comitetulu cen-

tralu despre proiectul de lege referitoriu la universitatea din Clusiu.

In continuarea desbaterei despre novel'a alegerii motiveza G. Plathy votulu sau pentru propunerea lui Tisza prin aceea ca proiectul de lege marginesce dreptulu poporului de alege si ca in procedur'a de alege introduce votarea secreta.

A. Horváth (pentru propunerea lui Irányi) se adreseza cu deosebire contr'a D. Szilágyi, care a calumniat democrati'a. Drépt'a se teme de popor, din acést'a cauza nu voiesce a sci nimic'a de sufragiulu universal; deca inse a introdusu deobligamentulu generalu de a servi in armata, apoi sa acceptede in consecintia si sufragiulu universalu.

La desbatere mai iau parte in sedinti'a de astadi, cea mai mare parte contr'a proiectului regimului: St. Patay, L. Makray, br. Fr. Podmaniczky, I. Kiss, I. Szomjas, M. Kemény si Helfy.

Ministru-presedintele prezinta legea industriale sanctionata de M. Sea, care indata se si promulga.

In sedinti'a din 1 Martie a casei reprezentantilor se trece dupa finirea formalieru obiicnute, la ordinea dilei, la care sta continuarea desbaterei generali despre novel'a legii de alege.

A. Dagró (pentru propunerea lui Tisza) nu e multiamitu cu proiectul de lege alu regimului, din cons'a ca elu marginesce dreptulu de alege. Opiniunea publica cere o reforma radicale cu scaderea censului, nu inse o bazaconia reactionaria.

K. Szathmáryi (pentru propunerea lui Tisza) are in vedere la cestiunea reformei de alege, ceea ce si la tóte cestiunile publice, principiile libertáti si prosperarei. Ambele acestea le violéza proiectul de lege. Contr'a miciorarei censului a produsu unu vorbitoriu si miscarea agrara contr'a proiectului de lege si s'a provocatu in acést'a afacere la unu atestatu d'alu lui (Szathmáryi) Vorbitoriu nu-i este nimic cunoscutu despre vre-o miscare agrara si provóca pre ministrulu de interne a dechiará ca si ce i este cunoscutu despre vre-o atare miscare in tíera.

P. Moritz (pentru Tisza) imputa proiectulu de lege ca contine in sene tendintio reactionarie pre care inse nu le pronuncia espresu.

St. Majoros pledéza pentru dreptulu de alege alu femeiloru.

In sedinti'a de astadi mai iau parte la desbatere St. Tóth, I. Paczolay si I. Madarasz.

Pentru sedinti'a proxima mai suntu însinuati doi vorbitori opositionali; dupa acést'a voru vorbi propunetorii si póte ministrulu de interne.

In sedinti'a din 2 Martie propune N. Iankovich, dupa finirea formalieru, ca cas'a sa transpuna propunerile facute in privint'a regalielu, sectiunilor spre desbatere. Propunerea acést'a se primesce.

Urméza continuarea desbaterei despre novel'a de alege.

E. Ivanca e pentru sufragiulu universalu, inse nu in form'a de pâna acum. Elu voiesce ca fiecare, care solvesce vre-o dare si si implinesce deobligamentulu militariu, sa aiba dreptulu de alege. Proiectulu de facia nu-lu primesce vorbitoriu si din cauza ca este injustu facia cu nationalitáti. Densulu nu voiesce a sustienea supremati'a ung. prin articoli de lege. Pâna ce ginteá magiara va intrece pre celelalte in virtute si inteligintia, i se cuvine eo ipso supremati'a, indata inse ce nu va corespunde acestoru conditiuni nici nu mai merita aceea suprematia. (Aplause).

E. Simonyi afla lucrulu curiosu ca ministrulu de interne si léga cu atât'a abnegatiune portfoiulu sau de proiectulu de lege a lui D. Szilágyi. (Ilaritate). Acést'a inse nu e o abnegatiune mai mare de câtu aceea pre care o a aretatu D. Szilágyi, cându se sfatosia cu o cuventare in dieta, pre care vorbitoriu o a cetitu de luni intregi in diurnalele englese cá vorbirea unui membru alu parlamentului englesu. (Miscare) Preste totu Szilágyi e unu omu de totu propriu. Propunerea lui Tisza elu nu o primesce, din cauza ca nu contine o reforma radicale, propunerea lui Irányi nu o acceptéza din cauza ca tientesce spre o reforma radicale (ilaritate); aici cu greu se póte gaci ca ce voiesce Szilágyi?

Proiectulu de lege nu-lu acceptéza vorbitoriu nici bateru de basa a desbaterei. Regimulu inca se pare a nu se prea interesá de proiectu, cáci altu cum aru fi inatu vre-unulu dintre membrii lui cuventulu in cestiunea acést'a si nu aru fi lasatu treb'a cá o afacere privata singura numai lui W. Tóth. Asiá siede Tóth pre bano'a rosta singuru,

tristá si parasito (ilaritate) cá unu „santu Sabastianu“ pre care fia-cine liniscitu lo póte impusica (ilaritate mare) Vorbitoriu e pentru Irányi.

In acelasi intiesu se pronuncia si V Babesiu, in deosebi cu privintia la romanii transilvaneni, a cároru dreptu de alege devine ilusoricu prin acést'a lege.

Lud. Deáky se pronuncia pentru Irányi, cu ce desbaterea generale e incheiata.

In sedinti'a din 4 Martiu a casei reprezentantilor se cetesce si autentica protocolulu sedintiei precedente.

Deputatii I. Sebesy si Ant. Pribek ceru concediu, care li se incuviintéza. Mai multi deputati ascernu petitiuni, cari indata se si transpunu comisiunei petitiunarie.

Ministru-presedintele conte M. Lónyay aterne unu raportu suplementariu alu curtiei supreme de comptabilitate pentru intregirea raportului despre socotelile finali din 1870 etc. si observatiunile consiliului ministerialu la acestu raportu.

Dupa une-altele se trece la ordinea dilei la care sta incheierea desbaterei generali despre novel'a de alege.

Referintele comitetului centralu, c. I. Szapáry, constatéza ca partea a dóu'a a proiectului de abia fu atacata. Atacurile se indreptara cu deosebire contr'a partieii prime si asiá si vorbitoriu se va margini pre lángra respingerea acestoru atacuri.

Atacurile venira din dóce directiuni; dela Tisza si Irányi. Celu dintáiu n'a ascernutu o propunere otaritu formulata ci a pretinsu in generalu cá proiectulu de lege sa se respinga si sa se presinte altulu inca in decurgerea acestei sesiuni.

Principiele, dupa care sa se compuna proiectulu celu nou de lege, nu le-a produsu Tisza si chiaru si din acést'a cauza propunerea nu e acceptavera. Cáci mai intáiu aru trebui sa se staveréca in o desbatsre mai lunga principiile, pre cari sa se basedie proiectulu celu nou de lege. In modulu acést'a combate Szapary pre opositionalii si finesce cu recomandarea proiectului guvernului.

K. Tisza luându cuventulu si sustiene proiectulu sau de resolutiune si e inca si astadi de parere ca proiectulu regimului sa se respinga si sa se ascérna la tempulu sau unu atare, care representa in fapta o reforma radicale a legii electorale din 1848. — Si ministrulu W. Tóth ia cuventulu si se incérca a combate pre opositione. — D. Irányi primesce cu bucuria dechiaratiunea ministrului ca inca in sesiunea acést'a se va aterne si desbate unu proiectu de lege despre incompatibilitate, imputa inse cu atât'a mai aspru ministrului ca a neglesu pâna acum a pasi contr'a abuseriloru la alege; vorbitoriu trece dupa aceste la aperarea sufragiului universalu si se incérca a defirmá argumentele produse contr'a lui. Cu aceste se finesce sedinti'a de astadi.

In sedinti'a din 5 Martiu se autentica mai inláiu protocolulu sedintiei precedente.

La obiectulu dilei iau cuventulu deputatii: I. Schvarz, A. Lázár si Varady; dupa a cároru vorbiri se trece la votisarea nominala.

Resultatulu votárei e: Pentru proiectulu regimului votara 182; contr'a 140; absentii 69 deputati.

Urméza la cetire propunerea comitetului centralu, conformu cárei'a se insarcinédia regimulu a aterne unu proiectu despre incompatibilitate; mai departe sa se insarcinédie regimulu a aterne câtu mai in graba o lege despre pedepsirea abuseriloru eventuale la alegeri.

Br. L. Simonyi doresce cá ambele propuneri sa se ascérna si sanctionedie deodata.

Ministrulu de interne dechiará dupa aceste in numele regimului, ca regimulu e gat'a a presintá o lege si despre pedepsirea abuseriloru dela alegeri, inse de óre-ce nu se póte sci cu securitate ca avea-va cas'a tempu destulu pentru de a desbate si acést'a propunere, nu se póte aterná sórtea ordinei de alege de a dóu'a propunere.

Ign. Helfy privesce in acést'a dechiaratiune o fortia. Déca regimulu procede asia, si partit'a sea va intrebuintá fortia si va impedecá cu fortia indeplinirea acestei legi. (Miscare).

Ministrulu de finantie Karkapolyi respinge amerintiarea antvorbitoriuului, observandu ca acést'a aru fi apta a discreditá parlamentarismulu in Ungari'a.

Dupa aceste vorbescu dela steng'a extrema pre rendu Csiky, Almássy si Simonyi; ministru-presedintele dechiará ca e gat'a a accept'a propunerea

comitetului si cu eschiderea cuventului „cátu mai ingraba,“ asiá incátu regimulu se aviséza categorice a ascerne propunerea din cestiune. — Steng'a extrema nu e nici cu acést'a multiamita. Subo mare nelinisce a casei vorbescu cei dela steng'a extrema unulu dupa altulu despre totu felulu de lucruri. Intre altele Csanady numesce pre deputatii deakisti „insielatori“ si „neonesti“ — ceea ce i atrage din partea presiedinteli imputári aspre, elu vorbesce inse neconturbatu mai departe si preda dupa unu tempu cuventulu „onorabilei seu amicu“ Madarasz, care vorbesce pâna la 3 óre si dupa aceea suridindu róga pre presiedinte a incheiá sedinti'a, de óre ce inea unu numeru bunisioru de deputati voiescu a vorbi la acestu obiectu.

Discursulu deputatului Sigismunda V. Popu

pronunsiatu in sedinti'a dela 23 Fauru a camerei reprezentantiloru, cu ocasiunea desbaterei generala asupra modificárei legii electorale.

(Urmare si Fine.)

Ce e dreptu, intregu pamentulu ce se cultiveza in Transilvani'a face 3.783,969 de jugere. Din acestu teritoriu de pamentu patriicii transilvaneni, adeca conti, baronii si nobilii, posedu la olalta numai 869,396 jugere. Substragendu apoi din sum'a principale proprietáti din districtulu Nasedului si scaunele sasesci, cari facu 710.000 jugere, si unde nu esiste urbariu: substragendu, mai departe, proprietatile celoru 18 orasie, cari facu 60.000 jugere, — substragendu deci cu totulu 770.000 jugere, — mai remánu pentru comitate, scaune secuiesci si districtulu Fagarasiului 3.013,969 jugere. Din acestea fostii iobagi posedu si cultivézia 214,577 jugere afara de comitate, scaune secuiesci si districtulu Fagarasiului, despre ce se póte fia-cine convinge din conspectele de desdaunare. Deci, posedánu fostii nobili numai 869,395 jugere, este evidentu, ca ei posedu cu 1.275,179 jugere mai pacinu, decâtu fosti iobagi.

Aflu de lipsa a mai descoperi si aceea, ca de unde vine, ca fostii iobagi, de si posedu pre de trei ori mai multu pamentu decâtu nobilii, precum se vede din datele neresturnavere insirate mai susu, totu-si ei potu produce numai 10.694 de alegetori impreuna cu reprezentantii comunitátiilor? Esplicatiunea este pre scurtu urmatóri'a: In Transilvani'a venitulu curatu de mediulocu dela semenatura se ia cu 2 fl. 22 cr., iéra dela pamentulu de cositu cu 3 fl. 37 cr., pre fia-care jugeru; deci déca cine-va posede 24 de jugere pamentu de semenatu si 6 jugere de cositu, nu este alegetoriu, pentru ca venitulu curatu dela aceste 30 de jugere face numai 78 fl. 30 cr., si asiá elu nu platesce cele 10% de dare de 8 fl. 40 cr.

Care este dar' consecintia acestei disproporțiuni? Acést'a este, ca d. e. intr'o comunitate suntu 600 alegetori nobili, dintre cari inse numai 4 platescu mai multu de 8 fl. dare de pamentu; in alta comunitate suntu d. e. 160 de alegetori nobili, dintre cari numai 9 platescu 8 fl. dare de pamentu, pre cându darea de pamentu a mai multor'a nici la 4 fl. nu se urca, si apoi cei mai multi cunoscu darea de pamentu numai din audite, de óre ce nu posedu pamentu. Din contra suntu apoi comunitáti, in cari 70 de liberati, posedu si cultivézia 2.100 jugere de pamentu, dar', fiindu ca dintre ei numai 6 platescu mai multu de 8 fl. dare de pamentu, numai acei 6 esercita dreptulu alegerii de deputatu. De aici urméza ca, precánu in comitatele comitatense se asigura influintia celoru ce platescu mai multa dare, — pre atunci la alegerea de deputatu nobilii fára posesiune majoriséza clasa proprietariloru. Acést'a este o anomalie, carea, afara de Transilvani'a, nicáuri nu o vei mai poté afla in asemenea mesura.

Nu mi-aru placé, déca cine-va din aceste deductiuni aru voi sa conchida, ca eu asiá fi inamicu clasei nobililoru; nu pentru ca acést'a clasa si-are si ea meritele sale, si eu inca me tienu de clasa, acést'a si cu tóte ca amu dreptu de alege inca si sub altu titlu, totu-si, pre basea dreptului vechiu, totu-de-un'a m'amu in scriu in sirulu alegetoriloru, si cá atare amu votatu si in a. 1869 in Pest'a.

Vointia mea dar' este, cá fosti iobagi transilvaneni sa se bucare de acelea-si drepturi in privint'a alegerii de deputatu, de cari se bucura si cu cari suntu investiti fostii iobagi din Ungari'a.

Cei ce n'aru voi sa concéda acést'a, acei'a fára de voia largescu legaturile uniunei, cari si fára de aceea suntu destramate, si pre lángha aceea alimentéza si reinvia foculu separatismului pentru nisece interese pucinu cumpenitóre.

Sa nu diceti apoi domniloru, ca românii suntu impregnati cu idee separatistice; ca românii gravitéza in afara; ci luati mai bine pétra cea grea si o aruncati asupr'a celoru-a cari prio influint'a ce o au la guvernulucra intr'acolo cá in patri'a comuna, in parlamentulu comuna sa nu se aduca o lege electorale uniforma; cari din caus'a unei temeri, ce prin nimicu nu se póte justificá, nu voru sa concéda, cá fostulu iobagiu transilvanianu sa se bucore de acelea-si drepturi, de carl se bucura fostulu iobagiu in Ungari'a.

Se dice, ca legea electorale din Ungari'a, — dupa care proprietariulu unni $\frac{1}{4}$ de mosia are dreptu de alegere, — nu se póte estinde si asupr'a Transilvaniei, pentru ca acolo n'a fostu urbariu, si asiá nu se póte otarí, ca din câte jugere consta $\frac{1}{4}$ de mosia.

Ei! sa cautámu dar' si in fatia acestei obiectiuni, care la prim'a vedere se pare ponderósa, inse in fapta ea n'are nici unu pondu. E dreptu, domniloru, si cu privire la Transilvani'a acést'a este o impregiurare fórté caracteristica si fórté instructiva, ca adeca legile urbariale, cari s'au adusu in a. 1846 in diet'a din Clusiu nici-odata n'au intr'atu in viéctia. Dupa aceste legi o mosia intréga s'a impartitu in trei clase, adeca in 9, 11 si 15 jugere. A opt'a patenta urbariale in Transilvani'a inca defige, ca intr'o mosia intréga suntu 11 jugere. Deci déca amu luá chiaru macsimulu, adeca 15 jugere, in Transilvani'a totu-si aru cadé pre $\frac{1}{4}$ de mosia numai $3\frac{3}{4}$ jugere; si asiá aru trebú sa dicu, ca in Transilvani'a suntu alegatori toti acei'a, cari posedu $3\frac{3}{4}$ jugere de pamentu. Inse asiá departe nu voia sa mergu, ci, spre molcomirea domniloru deputati transilvaneni, cu ocasiunea desbaterei speciale numai atát'a voiu sa propunu:

Cá in Transilvani'a sa aiba dreptu de alegere toti acei'a, cari posedu 10 jugere de pamentu, pentru care proprietate fostii domni de pamentu si-au calculatu si primitu desdaunarea. — La acést'a domnii transilvaneni voru respunde, ca nu o potu primí, pentru ca in Transilvani'a 10 jugere de pamentu nu potu avé acelu pretiu, care lu-are $\frac{1}{4}$ de mosia in Ungari'a.

Obiectiunile serióse si fundate le primescu totu-de-un'a cu placere, dar' ca 10 jugere de pamentu in Transilvani'a n'aru face cátu $\frac{1}{4}$ de mosia in Ungari'a, acést'a este o tesa séu asertiune ridiculósa si sémena fórté cu tes'a despre care s'au disputatu sectistit in evulu mediu, ca óre câtí draci aru incapea pre unu verfu de acu? (Illaritate mare.)

Asiá dar', desdaunarea urbariale in Transilvani'a s'a efepuitu dupa numerulu jugeriloru in trei clasificatiuni. In prim'a classa domnii de pamentu au capetatu cá desdaunare urbariale 23 fl. 20 cr. pentru fia-care jugeru; in a dóu'a classe 20. fl. si in a trei'a classe 16 fl. 40 cr. de jugeru.

Deci, déca eu amu cerutu, cá toti acei fosti iobagi din Transilvani'a sa aiba dreptu de alegere cari posedu 10 jugere de pamentu, — pentru care proprietate fostii domni de pamentu si-au computatu si primitu desdaunarea, — prin acést'a nu ceru alt'a, de cátu ceea ce, dupa valórea pamentulu in Transilvani'a este fórté justu si ecuitabilu, cáci dupa clasificatiunea prima desdaunarea urbariale dela 10 jugere s'a urcatu la 234 fl.; dupa a dóu'a clasificatiune la 200 fl., iér' dupa a trei'a la 164 fl. Prin urmare, déca eu vréu sa defigu 10 jugere pre $\frac{1}{4}$ de mosia in Transilvani'a, acést'a insemnéza, ca fostii domni de pamentu transilvaneni au capetatu pentru o mosia intréga urbariale: dupa clasificatiunea prima 928 fl., dupa a dóu'a clasificatiune 800 fl., iér' dupa a trei'a 656 fl. — Acum intrebú, ca unde e acelu comitatu in Ungari'a care sa fi capetatu pentru o mosia atát'a desdaunare urbariala la fia-care clasificatiune?

Se vede dar', ca 10 jugere de pamentu in Transilvani'a au mai mare pretiu, decâtu $\frac{1}{4}$ de mosia in Ungari'a. Nu puneti dar', domniloru, pre dracu in verfulu acului; nu diceti, ca voiti, sinceru uniunea Transilvaniei; nu diceti D-vóstra, — cari nu voiti sa acceptati propunerea mea in acést'a privintia, — ca sunteti sinceri amici aperiatori si spriginitori ai guvernului respundietoriu si ai sistemului de guvernamentu parlamentar, care se contitue prin espressiunea libera a vointiei poporului.

Diceti mai bine: Dien tóte acestea suntu adeverate si drepte, ce ni insira aici acestu deputatu valachu, dara nu se póte, non possumus; cáci consideratiuni politice mai mari ne oprescu a face acést'a.

Inca mai inainte de tóte amu desfasiuratu aceste consideratiuni politice mai mari, sa-mi fia deci iertatu a mai insirá acum numai câte-va obiectiuni mai neinsemnate.

Se dice de regula, ca spre asiá ce-va acum nu este tempu. Totu acést'a obiectiune amu andit'o inca inainte de acést'a cu trei ani, pre cându deputatii transilvaneni de atunci urgiau revisiunea legi electorale din Transilvani'a. — Eu asiá credu, onorab. camera, ca, spre a dá dreptu de alegere tuturoru acelor'a, cari posedu 10 jugere de pamentu in Transilvani'a nu se recere multu tempu, ci se recere numai vointia si câte-va minute pentru votisare.

Mai ponderósa aru fi obiectiunea acést'a cu privire la impartirea justa si proportiunata a cercuriloru electorali in Transilvani'a; aici s'aru mai poté dice, ca spre acést'a chiaru nu este tempu acum, si ca si in Ungari'a suntu destule cercuri electorale, unde numerulu poporului nu se respectéza. La acést'a inse observu numai atát'a, ca nici aici n'aru lipsi tempulu, déca aru fi vointia; cáci eu inca asiú fi in stare sa presintu in cursu de 24 óre unu proiectu de totu corectu, relativu la impartirea cercuriloru electorali. Acést'a inse aru conturbá fórté calculii deputatiloru transilv. din orasie si scaune sasesci, pentru aceea me voiu margini deocamdata numai la capacitatea de alegere.

Bine a observatu eri dlu ministru de justitia, ca numai aceea e statornicu, ce este dreptu. Dara eu nu ceru tóta dreptatea deodata, ci cu dreptu cuventu potu sa ceru atát'a din dreptate, cátu póte ca aru molcomi incátu-va pre românii transilvaneni si i-aru mai apropiá de magiari.

Se mai dice inca, ca acum nu se póte face nimic'a, pentru ca nu e inca catastro durabilu. Dara in Ungari'a este catastro durabilu? nu; si cu tóte acestea cei ce in sensulu art. de lege V. din 1836 posedu dela $7\frac{1}{2}$ pâna la $10\frac{1}{2}$ jugere urbariale, nu catastrale, suntu alegatori. Pentru ce sa nu se póta acést'a si in Transilvani'a? Nu se póte, pentru ca si aici lipsesce vointia; cáci déca aru fi vointia, s'aru poté intemplá indata si fára catastro statornicu.

Aristotele a definiatu legea astfelu: „Lex est voluntas superioris obligans inferiores“, — séu precum dice romanulu; „legaa e cum o facu domnii.“ Dvóstra sunteti acum domnii situatiunei; faceti dara o lege; carea sa multiaméseca si pre românii transilvaneni, cari nu ceru alt'a, decâtu numai dreptatea; faceti o lege, pentru carea sa ve binecuvinte posteritatea.

Unii obicinuescu a se provocá si la Angli'a, dicendu, ca si acolo a trecut multu tempu pâna ce, proportionalminte, au potulu aduce o lege electorala buna. — Acestor'a acum odata numai atát'a li respundu, ca Angli'a nu e Ungari'a si nu póte fi in interesulu Ungariei, sa faca din Ardélú o Írladia.

Inainte de ce a-siu incheiá cuventarea mea, sa vedemu, in fine si acele considerante politice, pentru cari nu aru fi consultu a dechiará legea electorala a Ungariei si pentru Ardélú.

Suntu multi dintre dnii deputati ardeleni, cari afirma ca legea electorala a Ungariei pentru aceea nu se póte estinde si asupr'a Ardélului, pentru ca in Ardélú elementulu magiaru este in minoritate, si déca legea electorala a Ungariei s'aru estinde si asupr'a Ardélului, déca cercurile electorale s'aru imparti si acolo asiá cá in Ungari'a, amesuratu proportiunei poporatiunei si dupa dreptate, si déca si acolo (in Ardélú) cá si in Ungari'a, la orasie s'aru mai adauge o multime anumita de poporatiune din comitate si districte, atunci, afara de cei 10 deputati secuiesci, din comitate, districte si din cercurile electorale alaturate la orasie, fórté putieni deputati unguri s'aru presentá din Ardélú in diet'a Ungariei, nici dintre sasi n'aru vorbi aici (in dieta) 22 deputati.

Acést'a obiectiune, din punctu de vedere individuala, aru fi fundata, cáci dupa conscriptiunea poporului din 1870, poporatiunea intréga a Ardélului numera 2,101,727 suflete. Din acést'a suma principala, cei de confessiunea gr. resaritena si gr. apuséna, adeca românii, — cáci acesti'a se tienu de aceste confessiuni — facu 1,253,130 suflete. — Tóta ceea-lalta poporatiune laolalta face 848,588 suflete. De acestu numaru se tienu si cei 210,270 sasi, 4116 armeni si 24,995 jidani.

De aici se vede, ca in Ardélú elementulu românú, fatia cu celu magiaru, face mai multu cá $\frac{1}{3}$ parte a intregi poporatiuni.

Deci, acést'a, domnii mei, este obiectiunea cea mai insemnata cu care au sa se ocupe barbatii de statu ai Ungariei, pentru cá, conformu legi naturale si in urm'a instinctului ce jace in fia-care soiu, sa asecuru pentru soiulu séu esenti'a principala.

Dechiaru on. camera, ca nici ca a-siu poté onorá, ba plinu de gréctia me intorcu dela acél'a, care nu se ingrigesce prudinte despre medilócele sustienerei soiului seu. Asiá e, dloru! amu disu, ca despre medilócele sustienerei proprie trebuie sa ne ingrigimu prudinte.

Si acum dara intrebú, óre lucru prudinte este acél'a, ca in unu parlamentu comunu, se afla, incátu pentru Transilvani'a, astfelu de deputati, cari nu suntu eflusulu adeveratei representantie poporale. Au intiepciune e aceea dela unu barbatu de statu, ca pre lángha sustienerea legi electorale de pâna acum, pre gintea prevalinte de acolo, pre românii sa-i tienemu isolati de cátra cea domnitória ungheresca si sa-i condamnámu la passivitate? — In fine, óre are aceea, intielesu, pretiu constantu si vitalitate, ca in Ardélú domnulu unguru nu vré sa intinda mân'a românului, pre care in tempurile cele mai neguróse si totu-déun'a l'a vedintu lángha sine, despre a carui alipire seriosu nici cându nu s'a potutu indoi, si care inca nici cându si nimenui nu si-a vendutu patri'a si loculu seu natalé?

Are, dicu, acea impregiurare intielesu politicu adevaratu, ca magnatii unguri suntu mai aplecati a dá mân'a cu cei 210,270 sasi, decâtu cu cei 1,253,139 románi din Ardélú cáci poporulu rusticu magiaru si secuiescu sente cu totulu altu-cum?

O potu deci spune verde, ca dienu acést'a nu este intiepciune de statu, ci tocmai contrariulu acéstei'a. Acést'a nu e altu ce, decâtu eluderea imprudinte a instinctului naturalu de sustienere propria. Cáci primulu fulgeru, care tresnindu in o casa zidita fára architectura precauta, numai decâtu o preface in cenusia, tocmai asiá precum dirima orcanulu o naia putreda, de si póte are unu conducatorulu energiosu, trédú si prevedietoriu de tóte periculele.

Nu-mi spuna mie nimanea, onorab. camera, ca natiunea magiara este mica, si dia caus'a acéstei temeri, precum si din instinctulu sustienerei proprie, voiesce a-si cascigá majoritate — chiaru si pre cáti arteficiósa — atátu in parlamentulu comunu, cátu si in comitate, si in tóte ramurile legelatiunaci si ale justitiei. Nu, domniloru, nu; pentruca marmimea unei patrie si natiuni nu se mesurá, precum mesura inginerii estensiunea in lungu si latu a riu-riloru si lacuriloru, a campieloru si siesuriloru; ci marmimea unei natiuni trebuie sa se mesure perpendicularu in susu, precum muntii, culmile si piscurile loru, si astfelu acea natiune e cea mai mare — fia ea dupa numeru si mica — si acea patria e mai tare, care da si asecura popóreloru sale cele mai multe drepturi. Natiunea magiara aru fi chiamata spre acést'a aici in midiuoculu Europei, si déca ea va fi in stare a-si intielege chiamarea, celelalte natiuni se voru grupá instinctive si cu bucuria in giurulu ei, o voru spriginá, aperiá si ferí de ori-ce periclu.

Intre aceste alte natiuni in primulu locu aru fi românii, nu numai cei din Uogari'a si Transilvani'a, ci si cei din Románi'a libera, cari, déca voru vedé ca magiarii, cari aici suntu la putere, voiescu fratietate, dreptate si ecuitate, voru fi gata cá si luptátorii catilinari, precum dice Salustu: „locum, quem vivi occupavere, etiam cadaveribus tegere.“ Séu mai bine, déca românii voru fi spriginiti aici in patri'a comuna din partea elementului magiaru dela putere, — atunci ei, acelu locu, pre care l'au ocupatu vii, luptându-se si versandu-si sangele intru aperiarea patriei acelu locu lu voru acoperi si cu cadavrele.

Rogu onorabil'a camera, cá tóte acestea sa binevoiesca a le luá in consideratiune si dupa ce pre lumea ast'a nu se póte aflá dreptatea de-odata, pentru ca dreptate este numai pre cealalta lume (Mare illaritate); dupa ce vedu totu-si in acestu proiectu de lege óre-care apropiare, adeca o concessiune relativa la Transilvani'a carea este, ca de aici înainte voru potea fi alegatori nu numai preotii, medicii, advocatii, invetiatorii, etc., cari locuiescu in orasie, ci si cei dela sate; sperandu apoi, ca cu ocasiunea desbaterei speciáte se voru luá in consideratiune si primí micéle mele améndamente, primescu proiectulu de lege in generatu (Aplause din drept'a.)

„Fedr.“

Romania.

Epistola domnului Ioan Desliu cătra capalul statului.

Autorul epistolei dopa o introducere pîna de
espressioni de eticheta urmèza :

„Privîndu în Mari'a-t'a pre suveranul României,
pre persón'a neviolabile si sacra, nu numai ca nu
voiu nitá o inima curata si bine voitóre ce ni-ati
adusu cându va-ti urcatu pre tronul lui Stefanu
celu mare si Mihaiu Bravulu dêru, voiu recunósce,
ca dêca constitutiunea, acestu depositu sacru, care
léga strinsu tiér'a cu tronulu si lu face puternicu,
a fostu adese ori isbita, si prin urmare treptele
curate ale tronului Mariei-tale atîngse de suspinur-
rile româniloru, caus'a nu vine din maritimósese
virtuti ale Mariei-tale, ci dintr'o fatalitate care a
aruncatu si s'a toleratu asupr'a tierei, minoritáti
abjecte prin iscusint'a duplicitáti loru, minoritáti
cari a formatu pepinier'a unor guvernè din dom-
ni'a precedente si cari mai târdiu, printr'o politica
fatale si o neintielésa administratiune, au impinsu
pre domnitoriu in abisu.

„Revolutiunea dela 11 Februaru Mari'a-t'a im-
pluse pâna la unu ôre-care punctu acelu abisu, si
multu dorit'a urcare pre tronul a Mariei-tale, facea
sa se spere ca stratulu impluturè se va cosolidá
asiá, încátu nici odata sa nu se mai deschida acea
gura lacoma de a inghiti viitorulu României. Din
nefericire, Mari'a-t'a, calausele ce erau chiamate a
conduce pasii Mariei-tale pre acestu pamentu, in
locu sa face a se ocolí abisulu, a pusu paravanu
cá sa nu ajunga vocea poporului: care in delirulu
seu, striga: sa nu alunecati intrensulu. Printr'unu
efectu fanatismagoricu din contra, ei ve impingeau
mereu, si Români'a nu putea astempará intrens'a
tipetulu de durere, vediendu in fine ca v'a adusu la
marginea lui.

„Nu este dêru poporul care aru voi sa impar-
tia sfaramaturile tronului Mariei-tale, cari au arun-
catu multi domni in prapastia. Poporulu din con-
tra, prin plebiscutu, sper'a ca atácatu tóte speran-
tiele loru, instituindu o dinastia puternica.

„Sciu, Mari'a-t'a, pervenindu acést'a epistola
in mânilo Mariei-tale, interesatii in cauza voru
face sa o luati de unu libelu si Mari'a-t'a o vei
aruncá cu dispretiu, precum regele Oton a arun-
catu epistol'a unui deputatu din camer'a Greciei,
care mai târdiu a fostu consideratu de re-
gele cadutu cá celu mai sinceru din fostii sei
supusi.

„Cu tóte acestea, asiu rugá pre Mari'a-t'a ca in
profund'a intielepciune ce va caracteriza, sa cer-
cetati dêca mai avemu astadi in tiéra justia,
instructiune, publica, bisericu,
administratiune financie, ar-
mata, si o politica curata natio-
nale, si dêca moralitatea publica,
ce aru fi trebuitu sa fia accelerate prin impulsionea
virtutiloru Mariei-tale, nu este indecadin-
ti'a cea mai teribile; astfelu ca, in-
trebându-se poporulu cu ingrigire; care sa fia cau-
s'a ca avendu asemene carmaciú vasulu, sa mérga
spre inecare; responsulu este ca veslasii prin opé-
ratiunile loru de rea credintia, voru se face cora-
bi'a sa se sparga de stáncele vitiului, ale delapi-
dariloru si ale nemoralitáti spre a-si poté in ur-
ma impartitándarele.

„Mari'a-t'a, iéca esplicatiunea parabolei ce sta
inaintea poporului. Constitutiunea care este cimen-
tata prin stabilitatea dinastiei, precum si legile in
vigóre suntu reu aplicate, cu scopu pre d'o parte
de a le compromite inaintea Mariei-tale, spre a ve
amagi ca tiér'a nu este dêmna de asemenea insti-
tutiuni, iéru pre de alta a dá o lovitura de mórte
starei de astadi a lucruriloru, si prin urmare di-
nastiei cu care face unu totu.

„Siese ani de durere, Mari'a-t'a, regiemele ac-
tuale meprisatu in tiéra, cá si in afara, jurnalistic'a
esterna unita cu inamicii nostri spre a blamá Ro-
mâni'a si tronulu, suntu caus'a atátoru simptome
semnificative, cari aru trebui sa descepte acum
atentiunea Mariei-tale.

„Istori'a ne spune ca Carolu X. Louis-Filipe,
regele Oton, Isabela, regin'a Ispaniei, si chiaru
Napoleon, III. nevoindu a tiené comptu de opiniunea
publica, si din lips'a prevederei ce trebué sa fia
inerinte unui Suveranu, a facutu cá tierile loru sa
cadia in abisu. Esté inca timpu, Mari'a-t'a, de

a recastigá afectiunea poporului, care dintr'unu
simtimentu constitutionale, scie a dá tóta cul-
pabilitatea asupr'a ministriloru reu intentionati ce
s'au succesu dela unu timpu încóce, si cari suntu
totu acei'a ce au adusu caderea domnului Coza.

„Eu, cá umilitulu supusu alu Mariei-tale, cá
românu, gasescu ca nu remâne decátu prea pu-
cînu de facutu, cá sa ve aruncati cu incredere in
bratielè acestui poporu blándu si atátu de leale,
spre a face sa se inferbinte inim'a lui de amorulu
Suveranului, si a redá printr'acést'a base solide si
dinastiei, precum de curendu a datu unu csemplu
eclatante, chiaru regele Leopoldu II alu Belgiei,
fiindu si pentru români prea destulu Mari'a-t'a,
indurarea atátoru umilitia, si in streinetate mai
cu séma.

„Acést'a epistola, Mari'a-t'a, mi-amu loatu per-
missiunea sa v'o adresezu, privindu cu durere la
desolatiunea completa a tierei si la interesele Roma-
niei atátu de scumpe nóue.

„Alu Inaltimei-vóstre prea devotatu si respec-
tuosulu supusu.

Ioan Desliu.

Dupa „Sem.“

Varietáti.

* DD. Antoniu, Dr. Alesandru si Dr. Euge-
niu M o c i o n i suntu de alalta ieri in Sabiu si
voru petrece aici, precum audimu, cátu voru durá
siedintiele adonarei generali a bancei „Albin'a.“

* Amu primitu in dilele trecute si noi di-
ariulu „Il Tempo.“ din Veneti'a in carele este pu-
blicatu unu avisu despre o fóia nóua romána, ce
va aparé in Veneti'a sub titulu „Propaganda“ Eata
aci partea cea mai de interesu a programei:

a). „Propaganda“ va esi la fia-care díce dile,
adeca la 10, 20 si 30 ale lunei, intr'o eleganta
fasciculu de dóue côle, formatulu 16, 32 pagine si
coperta;

b). Pretiulu de abonamentu trimestriale va fi:
pentru Români'a libera, 6 franci; pentru Austro-
Ungari'a, 2 fiorini 40, cr., pentru Rusi'a, Turci'a,
Serbi'a, etc. 7 franci.

c). Directiunea nu pretinde nici o retributiune,
si nu esige de cátu simpl'a plata a asociatiunei.
Primulu numeru, care va esi la 10 Martiu, va con-
tiené conditionile de abonamentu, mai pre largu
specificate.

Directiunea rōga pre redactiunile diarielor
române ai oferi patrioticulu loru concursu, pentru
cá „Propagand'a“ sa póta luá dezvoltarea si intin-
derea ce-i suntu necesarie, si d'a-i tramite in schim-
bu diariulu.

Scrisorile si gropurile se voru adresá:

La directiunea diariului „Propaganda“ lán-
ga administratiunea diariului „Il Tempo“ ss. Filipo c.
Giacomo, Veneti'a.“

* (Gramatic'a dlui Andreiu
K o z m a), intitulata „Elméletí és gyakorlati ro-
mán nyelvtan“ a esitu de sub tipariu si se afla de
vendutu cu unu pretiu de 1 fl. 20 cr.

* (Petitiunea comitetulu
assoc. trans. pentru literatura etc. in
caus'a universitáti din Clusiu.)
In urm'a initiativei luate din partea adonarei gen.
cerc. din despart. Clusului tienute la Milasiulu mare
in 8 si 9 Oct. 1871, comitetulu assoc. trans. a as-
ternutu la in. ministeriu reg. ung. de cultu si in-
structiune, in respectulu considerári intereselor
de cultura a limbei române la infientiend'a univer-
sitate in Clusiu, urmatórea representatiune, resp.
cerere: In. ministeriu reg. ung. de cultu si in-
structiune! Universitatea de statu, ce este proiecta-
ta a se infientiá in Clusiu, atrage asupr'a-si aten-
tiunea fia-cáruí fiú si cetátiannu alu patriei. Aceea
are sa fia unu institutu de cultura mai inalta, din
ale cáruí benefaceri se voru impartási toti fii pa-
triei, fára deosebire de nationalitate, prin urmare,
si fii poporului románu. Cá inse atare institutu
de cultura si sciintia mai inalte sa póta corespun-
de in totu respectulu nobilei si salutariei sale mis-
siuni, dupa modesta-ne opiniune, la infientiarea si
organizarea acelu'a aru trebui sa se ia in dreptu
si convenita consideratiune si interesele de cultura
ale poporului románu, carele face majoritatea locui-
toriloru din Transilvani'a. Iéra aceste interese
de cultura s'aru vedé reprezentate si respectate mai

cu demnitáte in casulu, cându la infientiand'a uni-
versitate s'aru propune diversele specialitáti de sci-
intie, in limbile usitate in acést'a tiéra, cáci astu-
feliu s'aru dá si tinerimei románe, ce va acurge
la acestu focalariu de cultura, din diverse párti,
dorit'a ocasiune de a ascultá studiale respective in
limb'a sea, satisfacendu-se totu-odata prin aceea,
si recerintieloru de dezvoltarea si perfectiunea lim-
beloru din tiéra. E unu adevèru constatatu, cumca
cultur'a científica se procura cu o inlesnire si cu
unu temeiu mai mare in limb'a materna; marturia
invederata despre acést'a este istori'a culturai tu-
turatoru popóreloru. Din aceste motive, plecatu sub-
semnatulu comitetu, avendu de o parte in vedere
missiunea si scopulu asociatiunei trans. carea con-
formu statuteloru sale §§ 1 si 2 este, de a lucrá
cu tóte midiolócele cuviincióse pentru inaintarea
culturai in diverse ramuri ale acelei'a; de alta par-
te considerándu si dorintiele manifestate din par-
tea inteligintiei románe in obiectulu din cestiune:
se simte datoriu a rogá cu tóta caldur'a pre in.
ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune, ca in
proiectulu de lege, ce-lu va asterne dietei spre
pertractare legale, in privint'a infientiandei univer-
sitáti, sa binevoiesca a luá in cuvenit'a considerare
si interesele de cultura ale limbei románe, si ast-
feliu a esopera pre calea legislatiunei, cá la am-
titulu institutu sa se redice catedre paritetice pen-
tru propunerea studiiloru si in limb'a romána, ceea
ce cu atátu aru fi mai de lipsa, cu cátu ca prin
aceea s'aru satisfice unei cereri si dorintie atátu
de juste, cátu si de ferbinte a româniloru, cari inca
constituie unu factoru nu neconsiderabile in orga-
nismulu statului. Altu cum cu cea mai profunda
veneratiune etc. Sibiu in 2 Ianuariu 1872.

Din „Transilvani'a.“

Edictu.

Ioanu Opreanu din Rovin'a comit. Zarandului
se provóca prin acést'a a se infatisia inaintea scau-
nului protopopescu a Zarandului in terminu de unu
anu dela datulu de pres., pentru cá sa stea fatia
cu soei'a sea Varvar'a nasc. Boticiu, pre care cu
necredintia de multi ani a parasit'o si a pribegitu
in locuri necunoscutu. La casu cându in acestu
terminu nu se va infatisia se va decide caus'a in
sensulu canóneloru si fára densulu.

Scaunulu protopopescu gr. or. a Zarandului.
Brado, 1 Fauru 1872.

(3—3) Nicolau I. Miheltianu,
prot. gr. or. alu Zarandului.

Edictu.

Ioanu Bucuru Plotogea din Port'a, carele de
mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre le-
giuit'a sea socia, An'a Ioanu Secarea din Sohodulu,
— prebegindu in lume necunoscutu — se citédia
prin acést'a, in terminu de unu anu, si o di, a se
presentá inaintea subscrisului scaunu protopopescu,
cáci la din contra, procesulu matrimonialu asupr'a-i
urdítu, se va decide si in absentia lui, in sensulu
ss. canóne ale bisericiei nóstre gr. or.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului, Zer-
nesti in 9 Ianuariu 1872.

(3—3) I. Metianu,
protopopu.

Edictu.

An'a lui Georgiu Badiu, care de mai multu
tempu a parasitu cu necredintia, pre legiuitulu seu
barbatu Georgiu Pripisiu, ambi din Codlea, — pri-
begindu in lume, si nesciindu-se unde petrece, —
se citédia prin acést'a, in terminu de unu anu, si
o di, a se infatisia, inaintea subscrisului scaunu
protopopescu, cáci la din contra, procesulu matri-
monialu asupr'a-i urditu, — se va decide si in
absentia ei, — in sensulu ss. canóne ale bisericiei
nóstre gr. or.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului, Zer-
nesti 31 Ianuariu 1872.

(3—3) I. Metianu,
protopopu.